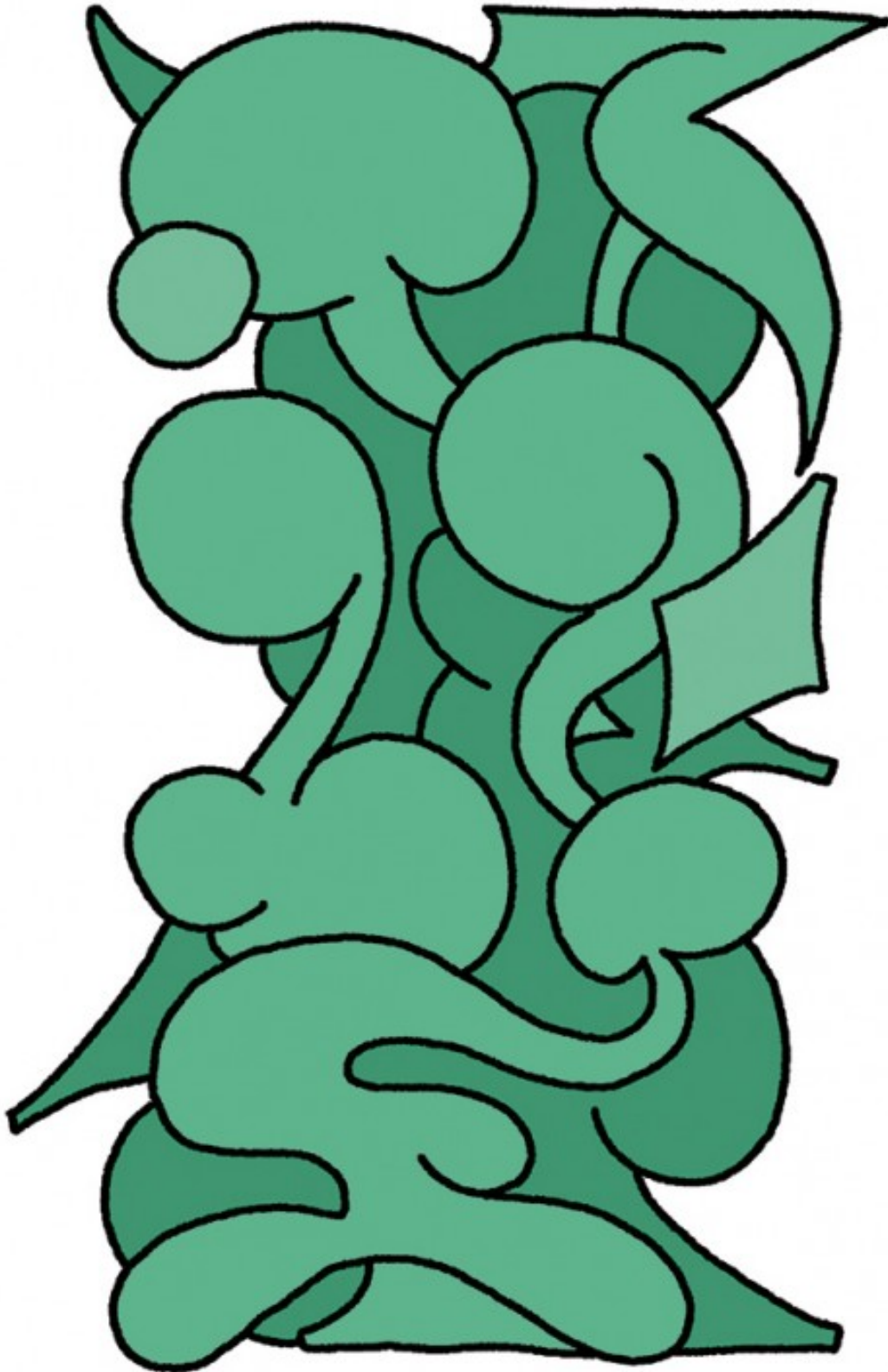

?Ser arbre

L'historiador de l'art W. Worringer en el seu llibre *Abstracció i natura* (1908), va elaborar una teoria de la representació artística que, al meu entendre, serveix encara per comprendre les dues pulsions bàsiques de la representació artística: l'abstracció i, per contra, el naturalisme (realisme). L'abstracció com una manera d'aproximar-se a la representació transcendent. El naturalisme, com un camí cap a la projecció sentimental, més mimètica i alhora més conceptual. Nietzsche, en la seva tesi doctoral, també havia postulat una altra visió dual: la forma apol·línica (racional) contra la pulsio dionisiaca (passional). I més cap aquí, s'ha teoritzat sobre la diferència entre el símbol (total, holístic) i l'al·legoria (conceptual, fragmentària).

La visita a l'exposició de Josep Morral m'ha fet revenir a la memòria totes aquestes teories que havia estudiat fa anys amb molt d'interès. I suposo que m'ha passat perquè em sembla que aquesta exposició es planteja justament en el centre d'aquestes dualitats. D'una banda, l'exposició planteja una reflexió *moral* sobre la sostenibilitat, la relació entre la humanitat i la natura... L'exposició vol fer pensar i hi ha algunes obres centrades en aquest pretext. Però d'altra banda, la majoria de les obres exposades fan un salt per damunt d'aquesta reflexió i en realitat provoquen una fusió contemplativa entre els arbres i la consciència del públic. Llavors, els arbres deixen de ser al·legòrics (o conceptuals) per ser un símbol, on el que importa és *ser*, més que *representar*. *Ser arbre*, en el registre poètic de Josep Morral, esdevé una operació de fusió entre la subjectivitat creativa i la cosa artística. I pot provocar en l'espectador una experiència de suspensió (la suspensió del judici, de Kant, elaborada després per la fenomenologia de Husserl) per ser contemplació d'una forma sense intenció, més enllà de voler *ser*. Els arbres de Josep Morral potser sí que ens volen fer reflexionar sobre la naturalesa, l'extinció de les espècies, etc., però davant dels arbres de l'exposició un té la sensació de trobar-se enmig d'un bosc essencial, on cada arbre et connecta amb una saba profunda, la palpitació d'un bosc, i esdevenim tronc i arrel, fulla i llum sobre la fulla. Si és això el que passa, llavors els quadres esdevenen símbols d'un ser natural que va més enllà de la circumstància. Quan l'arbre ja no és un arbre, sinó un estat de la consciència.

Il·lustració: Erques Torres.